

Ahol nem a Google fújja a passzázszelet

Szerző Pintér Róbert
2007. december 31.

1996 őszén interneteztem életemben először, csóró szociológus hallgatóként beengedtek az esztétika szakosok csilivili hipermedia számítógéptermebe. A szájtátás után egy karaoke-ról szóló cikkhez kezdtem el anyagokat keresgélni. Az akkor használt mainstreamnek számító Altavista kereső és Netscape böngésző azóta sehol sincs, viszont az elsőként bepötyögött kifejezésre – Erving Goffman amerikai szociológus nevére – ma már 191 ezer találatot hoz a Google, szemben az akkor irreleváns néhány tucat Altavista találattal (már az is gáz, hogy akkor az összes találatot át lehetett nézni néhány perc alatt).

Röhögtek is rajtam a többiek, hogy mit képzelek az internetről, miért lenne fent egy szociológus munkássága. Na, örömmel jelentem, hogy azóta ez is elérhető a világhálón. Egyébként már akkor lehetett látni azt, hogy az internetes keresés az egyik gyilkos alkalmazás, ami tömegeket fog internetezésre csábítani. Ez a megérzés azóta beigazolódott, és a Google, a keresések zászlóshajója az internet egyik legértékesebb - és nem melleleg egyik leginnovatívabb - cége lett, az internetes keresés pedig sok százmillió ember információfogyasztási szokásait alakította át totálisan.

Mert hogyan is kerestünk információkat a Gutenberg-galaxisban (az internet és a Google előtt)? Az otthoni könyvespolcon kutatva, könyvtárban kulcsszavak alapján, könyvtáros segítségével, a baráti körből kikerült önjelölt polihisztoroktól, szülőktől, stréberek esetén pedig tanároktól informálódva… tehát teljesen esetlegesen.

Hogyan működne a Google internet nélkül?

Egy interneten terjedő rossz minőségű kép szerint 1960-ban is működhetett volna a Google. Egy formanyomtatványt kellett volna elpostázni a Google főhadiszállására Mountain View-be, és 4-6 héten belül várhattuk volna a választ (ha el nem keveri a Magyar Posta, vagy meg nem eszik a cenzorok):

G O O G L E

Web Képek Csoportok Hírek

Ide tessék írni nyomtatott, olvasható betűkkel a kérdést: _____

Kérdését juttassa el nyílt levelezőlapon a következő címre:

Google Search Request

1600 Amphitheatre Parkway

Mountain View, CA 94043

Kérjük, hogy legyen türelemmel 4-6 hétig. Köszönjük.

De vajon ki tesz még fel klasszikus keresési kérdéseket barátoknak vagy könyvtárosoknak, amikor ott van az internet?

A Firefox jobb felső sarkában a beépülő kereső modulban ott figyel az általános keresésekhez a Google (Desktop keresési lehetőséggel) és a Yahoo, könyvekhez és CD-khez az Amazon.com. Enciklopédikus tudáshoz a Wikipédia, mozikhoz és sorozatokhoz meg az IMDb. Aztán bent csücsül még néhány további kereső (amik nélkül mondjuk én momentán tökéletesen megvagyok): az Answers.com, a Creative Commons, az eBay, a del.icio.us.

További testreszabással tucatnyi keresőoldal rakható még be ide (csak minek, amikor már ezek közül sem használom mindet): szótárak, képkeresők, hírkeresők, blogkeresők... Egy kattintással tehát bármilyen kifejezésre találatok sokasága jeleníthető meg, ráadásul nem esetlegesen, hanem adott algoritmus mentén. Ennek köszönhetően az emberi kultúra egyre nagyobb szeletében keresgélhetünk korábban el nem képzelhető hatékonysággal (próbáljunk csak megtalálni egy adott sort a nyomtatott Petőfi-összesben és rájövünk miről is van szó).

Magyar felhasználóknak magyar keresőt!

De nehogy azt higgyük, hogy csak az amerikaiak tudnak, vannak nekünk magyar nemzeti keresőink is, íme, tessék csemegézni, ismerkedni:

Góliát

Heuréka

Hudir

Kurzor

Miner (blogkereső)

Tango

Vizsla24 (Google motorral)

Ma már nem a keresés a szűk keresztmetszet, mint régen, hanem a releváns találatok gyors rendszerezése. Napjainkban ugyanis egy átlagos merevlemezen is több info lehet, mint egy kisvárosi könyvtárban és egy PC több számítási kapacitással bírhat, mint az Apollo-11, amikor megjárta a Holdat. (Mégsem vagyunk feltétlenül sokkal okosabbak, mint 40 éve.) Nem véletlen, hogy a leginkább releváns eredmények gyors megtalálását biztosító Google (országoktól függően) a keresési piacnak akár a 60-90%-át is birtokolhatja (Franciaországban és Németországban például a Google közel 90%-os részesedéssel az első, a Yahoo 3%-kal a második - talán ezért is álltak elő néhány éve egy saját közös kereső ötletével a franciák és a németek). A Comscore szerint 2007-ben a Google "amúgy" 60%-át birtokolta a világ teljes keresési piacának.

Ahol nem a Google fújja a passzát szelet

Persze vannak országok, ahol a Google "csak" a második vagy csupán a futottak még kategóriába fér bele.

Kínában a Baidu.com a nyerő (az oldalnak sajnos nincs magyar nyelvű verziója). 2007-ben a Baidu-t a kínai jüzerek 62%-a használta, szemben a Google 25%-ával (és az elmúlt egy évben jelentősen romlottak a Google pozíciói).

Dél-Koreában a Naver.com a keresések 77%-át tudhatja magáénak (Észak-Koreai preferenciákról nincsen hír.) A Google a negyedik, az igen soványnak mondható 1,7%(!)-os teljesítményével.

(Mindeközben nekünk egy Altavizslára futotta, amiről nekem max annyi ugrik be, hogy Hargittai Eszter, a kiváló princetoni kutató jegyezte be először .com címmel, aztán meg huzakodott vele a Matáv, hogy elvegye-e tőle vagy se.)

Persze ahogy nőtt az internet mérete (annak ellenére, hogy a közkeletű mítosszal ellentétben még mindig nem található meg rajta minden, szóval tessék felfelé is töltögetni), úgy okosodtak a keresők és a keresést végző felhasználók egyaránt. A beírt keresőszavak száma folyamatosan nőtt, miközben finomítottak a kereső algoritmusokon is. A keresők hatalmát jól mutatja, hogy az utóbbi néhány évben a keresők manipulálása (leánykori nevén SEO: search engine optimization) mennyire bevett gyakorlattá vált. Mára önálló iparág, hogy okos és ügyes fiúk a találati lista élére repítsenek gazdag tartalomszolgáltatókat és kereskedőket tetszés szerinti keresőszavak esetén.

Az internetes keresés kapcsán számtalan további témát lehetne említeni, amely meghatározó volt az elmúlt egy-másfél évtizedben. Emlékezhetünk például arra a kellemes bizsergető érzésre, amikor 2001-ben először került be magyar keresőszó a heti top10 kifejezések közé a Google-nél. Biztosan kitalálták, az angolul nyelvtörőnek tűnő "csisztu" (ejtsd: ksziszdzjtjú) szóról van szó és a Csisztu Zsuzsának tulajdonított home pornó videóról, amit világszerte felhasználók milliói izgaltak végig. Aztán számos történet keringett a keresők, főleg a Google által megnyomorított sorsokról (egy férfira például az első randin a rendőrség várt, mivel a partner ráguglizott a nevére és megtalálta a körözött bűnözők között). A keresőkből szinte semmi sem törölhető és semmi sem kerüli el a figyelmüket. Tessék csak a saját próbát tenni, meghökkentő találatokra lehet bukkanni, rég elfeledett képek, kínos névrokonságok. És persze a keresések témájában a teljesen lerágott csont - főleg így év végén a témahiányban szenvedő grafomán gyíkcokoknak - hogy vajon Britney Spears vagy Nostradamus vitte-e a pálmát az adott évben, kire kerestek rá többször a jüzerek. (Ebben messze a Google a legjobb, Zeitgeist szolgáltatásával kezére játszik mindenkinek.)

Befejezésül egyetlen kereséstörténeti eseményt hadd említsek meg: az ezredfordulóig a szex volt az uralkodó a keresések között, ekkor vette át az uralmat az mp3. Ennek ellenére továbbra is tartja magát az a tévhit, hogy a jüzerek csak a pornót keresik az interneten. Valójában a szex a kereséseknek csak az elenyésző töredékét teszi ki, az emberek mindenre rákeresnek, ami él és mozog, a keresőkifejezések spektruma hihetetlenül sokszínű és rengeteget elmond azokról, akik felteszik a kérdéseket. Nem véletlenül ülnek rajta a kereső cégek ezeken az adatbázisokon, amellet, hogy szenzitív információkat tartalmaznak, egyszerre kincsesbányák is.

Miért nem jelent semmit, ha szexuális kifejezésekre keresnek rá a legtöbben az interneten?

A keresőmotorok összesítve adják meg a leggyakrabban előforduló begépelte szavakat, így a szexuális vonatkozású szavak felülreprezentáltak az ilyen listákon. Például 1999 márciusa és 2001 januárja között a 10 vezető portál és keresőrendszer (altavista.com, aol.com, excite.com, go.com, google.com, goto.com, lycos.com, msn.com, netscape.com, és yahoo.com) segítségével keresett 20 legnépszerűbb kulcsszó, illetve kifejezés az alábbi volt:

- * sex (0.3289%)
- * hotmail/hotmail.com/www.hotmail.com (0.2131%)
- * yahoo/yahoo.com/www.yahoo.com (0.2044%)
- * porn/porno/pornography (0.1402%)
- * chat/chatrooms (0.1233%)
- * mp3 (0.0935%)
- * horoscopes/horoscope (0.0800%)
- * ebay/ebay.com/www.ebay.com (0.0731%)
- * aol/aol.com/www.aol.com (0.0714%)
- * games (0.0659%)
- * map/maps (0.0585%)
- * pokemon (0.0549%)
- * nude/nudes (0.0541%)
- * music (0.0505%)
- * xxx (0.0473%)
- * travel (0.0470%)
- * screensaver/screensavers (0.0458%)
- * lyrics/song lyrics (0.0455%)
- * playboy (0.0430%)
- * free (0.0426%)"

Vagyis az összes keresőszó 0,32%-a elég volt az első helyhez, és ha összeadjuk a top 20-ban található szexuális témájú keresőszavak eredményeit, az akkor sem több mint 0,6135%. Gratulálunk, ez aztán a teljesítmény!

Az írás egy tíz cikkből álló, az ITTK 10. születésnapja alkalmából készített sorozat része; mely az Infnit.hu oldalán és az Index Tech rovatában egyaránt megjelenik.

Források:

comScore (2007): 61 Billion Searches Conducted Worldwide in August. Google Ranks as Top Global Search Property

(comScore Introduces First Comprehensive Worldwide Reporting of the Search Market, sajtóhír, 2007. október 10.):
<http://www.comscore.com/press/release.asp?press=1802>

Google (2007) 2007 Year-End Zeitgeist <http://www.google.com/intl/en/press/zeitgeist2007/index.html>

Kiss Bori (1999): Kijátszható a domainnév-szabályozás (index, 1999. november 6.
<http://index.hu/tech/net/domainkijats/>)

MacManus, Richard (2006): Can Google China compete with Baidu? (2006. szeptember 17.
http://www.readwriteweb.com/archives/baidu_google_compete.php)

MacManus, Richard (2007): Can Google Be Beat? They Already Have Been in South Korea... (2007. július 12.
http://www.readwriteweb.com/archives/can_google_be_beat_naver_south_korea.php)

MacManus, Richard (2007) Google Search Has 90% Market Share in France - Could This Happen Worldwide?(2007. november 5. http://www.readwriteweb.com/archives/google_90_market_share_in_france.php)

Web-Barometer (aktuális adatok a németországi internetről) <http://www.webhits.de/deutsch/index.shtml?webstats.html>

Wikipédia szócikkek:

Gyilkos alkalmazás: http://en.wikipedia.org/wiki/Killer_application

Quaero kereső: <http://en.wikipedia.org/wiki/Quaero>

SEO (search engine optimization): http://en.wikipedia.org/wiki/Search_engine_optimization